

Klimaatplannen... het kan wél

Het kabinet stelt zijn klimaatplannen uit. 'Veel mensen, ook wij, hebben nu andere dingen te doen' zei minister Wiebes na de ministerraad. Bertram van der Wal (Hiemstra & De Vries) en Jeanine Pothuizen ([De VeranderCoach](#)) zetten vanuit hun veranderkundige blik vraagtekens bij deze uitspraken. Zij zien juist nu veel kansen om de klimaatplannen in aangepaste vorm door te zetten. Een fundamentele verandering gaat niet om 'er tijd voor hebben', maar om een nieuwe zienswijze en denkwijze. En die kan razendsnel ingezet worden. Ga maar na: we denken nu fundamenteel anders over vitale beroepen, hygiëne, te lange ketens, thuiswerken en de 'geflipte classroom' dan nog maar twee weken geleden. We hebben in *no time* ons handelen aangepast.

Het kan wél

Ongewild zijn we samen in een situatie beland waarin alles wat voorheen vanzelfsprekend was er nu even niet meer is. Een situatie waarin nu veel mensen pijn en onzekerheid ervaren. Tegelijkertijd zijn wij door deze collectieve crisis versneld in een collectieve transitie terechtgekomen. We zien dat als we moeten, er ongekende krachten ontstaan.

De laatste twee weken laten ons zien wat er allemaal wél mogelijk is. Dingen waarvan we een paar weken geleden dachten 'dat kan helemaal niet!' Deze inzichten zouden de basis moeten zijn voor de besluitvorming van nu. Ook in de besluiten over ons klimaat. Dit is de tijd om de klimaatplannen extra kracht bij te zetten. Want juist vanuit die ongekende gezamenlijke kracht pak je de problemen van nu en de toekomst aan.

Wat kan wél

We werken massaal digitaal. Al jaren bestonden er technieken om dit te doen en veel organisaties lieten hun mensen ook al thuis werken. Nu doen we het met vele.

(Zorg)professionals in de eerste lijnen krijgen applaus, vertrouwen en regelruimte om te doen wat nodig is. Dit is dus loslaten bij complexe vraagstukken.

Sociale cohesie is geen abstracte term meer. We zorgen nu voor onze burens. We

Wat zegt dat over de langere termijn

Iedereen die kán heeft nu ervaren wat digitaal werken betekent en wat daar waardevol aan is: niet in de file staan, geen reistijd. Het lijkt logisch dit ook in de toekomst te blijven toepassen. En is het mogelijk om met digitalisering ook de druk en tekorten in het onderwijs op te lossen? Al jaren zijn organisaties bezig om meer vanuit de bedoeling te werken en niet de systeemwereld maar de leefwereld voorop te zetten. Laten de professionals zich dit nog 'afnemen'? En ook ouders krijgen hernieuwd respect voor het werk van leerkrachten. We zijn nu directer in contact met onze naaste burens dan we soms met onze eigen familie

Klimaatplannen... het kan wél

halen boodschappen voor de
buurman van 75 jaar.

We ruimen onze kasten op,
hergebruiken en delen onze
spullen, gaan naar
bouwmarkten om zelf te
klussen en om het huis te
verduurzamen

De tijdelijke minister van
'volksgezondheid' is van een
oppositiepartij. De minister is
gekozen op basis van
kwaliteiten en niet op basis van
politieke kleur.

kunnen zijn. De vraag is dus
niet meer hoe we sociale
cohesie ontwikkelen. De vraag
is hoe we borgen wat er nu
ontstaan is.

Natuurlijk kopen we straks weer
spullen, wanneer de winkels
open zijn. En dat moet ook.
Maar we hebben ook thuis
oude parels herontdekt en zijn
ons bewuster van een
noodzaak om de ketens te
verkorten.

Het aanstellen van een minister
van een andere politieke kleur
is een referentiepunt voor
democratische vernieuwing.
Om echt te kunnen veranderen
is het nodig om over schotten
heen te kunnen kijken.

Wij zijn de kern van de transitie

Door massale gedragsveranderingen in slechts twee weken tijd hopen we een crisis zoals zich voordoet in Italië en Spanje met elkaar te voorkomen. Een crisis zoals deze is een transitie in sneltreinvaart. En wat zien we? De kern van de transitie zijn wij zelf. Als je kijkt naar wat er wel allemaal kan, zie je dat het mensen zijn die het verschil maken, door hun moed, altruïsme, doorzettingsvermogen, vindingrijkheid en vermogen om aan te passen.

De vraag is: hoe zorgen we ervoor dat we de positieve kanten van deze collectieve aanpassingen en ervaringen kunnen borgen? Een goede start is om een beslissing te nemen op basis van het nú en de inzichten die we nú hebben. En inderdaad, er zijn ook mensen die we nu niet moeten lastigvallen met het klimaat. Die het druk hebben en hun focus hebben op het bestrijden van de huidige crisis. Maar er zijn ook mensen die niet met hun handen aan het bed staan, en op een waardevolle manier kunnen nadenken over onze toekomst. Hoe we die op een gezonde manier vormgeven, bezien vanuit het perspectief van economie én klimaat.

Er zijn al heel veel mensen bezig om ook de volgende crisis proberen te voorkomen: de klimaatcrisis. Ondersteun deze mensen door de klimaatplannen aan te passen en aan te laten sluiten bij de nieuwe werkelijkheid. De transitie heeft de afgelopen weken al vorm gekregen in de hoofden van miljoenen Nederlanders: *Het moet anders en het kan wél!*